

Promenade

Szentpétervárott minden lassan történt. A Nap ólmos lassúsággal vánszorgott a horizonton, de nem felfelé haladt. A Néva jeges, szürke vizébe mártogatta lábait. A folyó és a pétervári csatornák víztükrében egy másik város élt, fejjel lefelé. Nehéz volt megkülönböztetni az eredeti épületeket a tükröződő hasonmásoktól.

I. Péter cár a várost tökéletesen szimmetrikusra tervezte, saját kezével rajzolta, de mégsem szerette eléggé. Pedig orosz földön ekkor építettek először kőből várost, ezért azt akarta, hogy tökéletes legyen.

Nemcsak a sugárutak vonalait és a mintaházak terveit rajzolta és határozta meg, hanem a különböző rangú alattvalók listáját is elkészítette, akiket aztán a Nyírfa szigetre való átköltözésre ítélték. A sors fintora, hogy a cár bármennyit gondolkodott és tervezett, a világ legbiztosabb alapokon álló városát mocsarakra és vízre építtette.

A Néva ködösen fodrozódott a Távozó hajók kikötőjénél, mikor Mogyeszt Petrovics Muszorgszkij elindult, hogy megnézze azt a kiállítást, amit legjobb barátja képeiből nyitnak meg a Művészeti Akadémia épületében. A jégtáblák még a zajlás előtt elolvadtak, málladozva sodródtak és omlottak össze a torkolatnál. Sokszor állt itt a kikötőben, nézte a kihajózókat, és jobbra, távol a forgalomtól, azokat a hajókat, amiket már nem keresett senki. Vastag és nyirkos páráregteg vonta be kopott oldalukat, vitorlájuk megtépázva lógott az időjárásnak kitett árbócokról. Mogyeszt behajította az utolsó kavicsot a vízbe, amit a zsebében szorongatott, és elindult.

A Fontanka folyó mellett haladt végig, a meder néhol olyan keskeny volt, hogy azt hitte, megérintheti a túlsó parton álló épületek falát.

A Nagy-Néva, mielőtt deltájában több ágra válna szét, hurokként tekeredett körbe, ezt a két részt kötötte össze a Nyevszkij proszpekt, egy sugárút, amelyen a zeneszerző folytatta útját. A sugárút olyan volt, mint egy díszlet, amelyben bármikor elkezdhetik a színeszek a játékot. Nem mészázott többet, továbbment, majd mikor elérte a folyót, arccal felé fordult. Mostanra felszállt a pára, s a víz szinte kéknek tűnt, a rózsaszínű ég felé köd gomolygott, s a pétervári oldal épületei lilás színt öltöttek.

Pontosan szemben állt a Művészeti Akadémia épületével, mely délibábként lebegett a Néva felett, mintha úgy eresztették volna le a levegőből egyenesen a thébai szfinxek lábai elé. Antik szobrok álltak az épület sarkainál, tetején Pallasz Athéné lába mellett egy bagoly kuporgott, bejáratánál két kőoroszlán támaszkodott óriási gránitgolyókon. Egy legenda szerint az oroszlánok a háború alatt elmentek megalkotójukhoz, és mindvégig néhány lépésnyire ültek házától. Őrizték és vigyáztak rá, majd a háború után visszatértek az akadémia kapujához.

Az udvar hátsó részén álló istállóból éppen egy deres lovat vezettek át a műtermek felé, hogy a festőnövendékek elkezdhessék napi munkájukat. A kiállítás, melyre Muszorgszkij hivatalos volt, az első emeletet foglalta el teljes terjedelmében. A boltív alatt két női alak állt háttal egymásnak, fogták egymás kezét, márványujjaikat régen letörte az idő. A bordó falon asztalterítő-szegélyként futott végig egy világossárga csík egészen a bejáratig.

Muszorgszkij megigazította kissé zilált öltözetét, majd belépett a kiállítási csarnok ajtaján, s tekintete rögtön az ajtó mellett hullámzó tejopál foltra tévedt. A folt halványan fényleni kezdett, aztán elindult az ajtón belépő felé.

– Te vagy az, Viktor? – kérdezte Mogyeszt. Lopva körülnézett, nem akarta, hogy észrevegyék, magában beszél.

– Én – válaszolt az alak. – Furcsa, nem gondoltam volna, hogy így veszek részt a saját kiállításom megnyitóján. Rengeteg képet hoztak ide – nézett körül a szellem, aki egész éjszaka a munkálatokat figyelte, s csodálkozva ismerte fel régi ismerőseit és barátait.

Az ajtóban a kiállítás rendezője, a híres kritikus, Vlagyimir Vasziljevics Sztaszov fogadta a meghívottakat, akik sorra vonultak be a Művészeti Akadémia csarnokába. Nem számított ennyi vendégre, hiszen alig ért véget a tél, március eleje volt, s még hófoltok pettyezték a Péter-Pál katedrális tetejét.

– Nem ezek a legjobb képeim – súgta Hartmann Muszorgszkijnak, aki éppen kezet fogott néhány újonnan érkezővel.

– Szégyellem, de még nem láttam egyiket sem korábban – válaszolt.

– Néhány azért elég jól sikerült, megmutatom azokat – ment keresztül a szellem először Muszorgszkijon, aztán még néhány vendégen, akik sorra megborzongtak, de hiába keresték az okát.

Muszorgszkij kerülgette a vendégeket, szinte keringőzött közöttük, hogy követni tudja Hartmann szellemét a folyosón, s közben végig egy dallamot dúdolt. Kezével lábának oldalát ütögette, teljesen átszellemült, mikor Hartmann rászólt:

– Állj! Ez itt az első! – mutatott egy képre, mely egy törpét ábrázolt.

Muszorgszkij közelebb ment, odahajolt a kép mellett lévő felirathoz, orrára csíptette szemüvegét, felhúzta a szemöldökét és felolvasta: